

Açıklamalar: Sınav süresi 2 SAAT 30 dakikadır. Sınavın ilk 20 dakikası salondan ayrılmanıza izin verilmeyecektir. BİR TABAKA EK KÂĞIT kullanabilirsiniz. Lütfen cevaplarınızı gerekçeli bir biçimde, sorudan sorulan hususları ve olayın bütününe dikkate alarak yazınız. Başarılar Dileriz.

Olay

İş adamı A, sahibi bulunduğu şirketi, kendisini dünyaca ünlü bir şirketin Türkiye’de kurulu birimi olarak tanıtan X AŞ’ne satarak devretmiş, satış bedelinin ise bir ay sonra ödenmesi kararlaştırılmıştır. Ödeme tarihi gelmesine rağmen ödeme yapılmaması üzerine, X AŞ’nin yetkilileri B ve C’ye ulaşmak ister, ancak telefonların kapalı olması üzerine şirketi satın alan kişilerin Levent’te bulunan ofisine gittiğinde ofisin boşaltıldığını, kendi şirketine ait tüm mal varlığının da üçüncü kişilere satıldığını öğrenir. İstanbul C. Başsavcılığına başvuran A, X AŞ yetkilileri B ve C kardeşlerin, birlikte çalıştıkları bankacı D ile birlikte kendisini dolandırdıklarını, ayrıca şüphelilerden B’nin aracını kullanmak için aldığı ancak geri vermediğini ileri sürerek cezalandırılmalarını talep eder. İstanbul C. Savcısı A’nın iddiasının, hukuki uyuşmazlık mahiyetinde olduğunu düşünerek yapılan ihbarın işleme alınmamasına karar verir. Bu karara karşı A’nın vekili tarafından yapılan başvuru da merci tarafından reddedilir ve işleme almama kararı kesinleşir. Ancak bir süre sonra E ve F’nin de kendi şirketlerini bu biçimde sattıklarını, ellerinde X AŞ tarafından düzenlenmiş çekler olduğunu, bu çeklerin sahte olduğunu ve dolandırdıklarını ileri sürerek İstanbul C. Savcılığına başvurması üzerine C. Savcısı, B, C ve D hakkında suç işlemek için örgüt kurmak ve yönetmek, nitelikli dolandırıcılık, resmi belgede sahtecilik ve A’ya karşı güveni kötüye kullanma suçlarından soruşturma başlatır.

1. İstanbul C. Başsavcılığının işleme almama kararı verebilmesi mümkün müdür? Kararın gerekçesi hukuka uygun mudur? Bu karara karşı A’nın vekilleri tarafından başvuru yolu ve bu yolun hukuki niteliğini kısaca açıklayınız. (9p)
- C. Savcısı bir suçun işlendiği bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hâli öğrenir öğrenmez işin esasını araştırmakla yükümlüdür (araştırma mecburiyeti CMK m. 160). Ancak CMK m. 158/6 uyarınca ihbar ve şikâyet konusu fiilin suç oluşturmadığının herhangi bir araştırma yapılmasını gerektirmeksizin açıkça anlaşılması veya ihbar ve şikâyetin soyut ve genel nitelikte olması durumunda soruşturma yapılmasına yer olmadığına karar verilebilir. Bu durumda verilen karar, Kanunda soruşturma yapılmasına yer olmadığı kararı olarak adlandırılmıştır. (3p)
- Soruşturma açılmasına yer olmadığına karar verilmesi için maddede iki gerekçeden söz edilmiştir. Bunlardan ilki ihbar veya şikâyetin soyut ve genel nitelikte olmasıdır. Olayda böyle bir durum söz konusu değildir. İkinci gerekçe ise **herhangi bir araştırma yapmaksızın fiilin suç olmadığına anlaşılması** halidir. A’nın ihbarında yer verdiği gerekçeler, doğrudan ve herhangi bir araştırma yapılmaksızın soruşturma yapılmasına yer olmadığına karar verilebilecek nitelikte değildir. Bu nedenle kararın gerekçesi hukuka aykırıdır. (3p)
- Soruşturma yapılmasına yer olmadığına dair karara karşı, kovuşturmayaya yer olmadığına ilişkin kararlarda olduğu gibi, suçtan zarar gören tarafından 15 gün içinde CMK m. 173 uyarınca kararı veren C Başsavcılığının yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine “itiraz” edebilir. (2p)
- Söz konusu yol kanunda itiraz olarak nitelendirilmiş olsa da ortada bir hakimlik kararı olmadığından esasen teknik anlamda bir itirazdan bahsetmek mümkün değildir. Öğretide bu yola kovuşturma davası da denilmektedir. (1p)

İşin esasını araştırmaya başlayan C. Savcısı gerçekte X AŞ adlı bir şirket olmadığı bilgisine ulaşır. A’nın verdiği adres bilgilerine istinaden yaptığı araştırma sonucunda B ve C’ye ulaşamaması üzerine haklarında, görüldükleri yerde kontrol altına alınmalarına yönelik bir karar çıkarılmasını temin eder. Ayrıca D’nin çalıştığı bankanın genel müdürlüğünden şüpheliler B, C ve D’nin banka hesap hareketlerini, E ve F’ye verilen çeklerin yer aldığı çek karnelerinin banka ile bir ilgisinin bulunup bulunmadığının kendisine bildirilmesini talep eder. Bankadan gelen cevabi yazıda, istenen bilgilerin bankacılık sırrı kapsamında olduğu belirtilerek talep geri çevrilir. Bunun üzerine C. Savcısı, D’nin çalıştığı banka şubesinde delil araştırması yapmak üzere yetkili merciden karar talep eder. Merci tarafından talebin kabul edilmesi üzerine, bir bankacı ve bir bilgisayar programcısını da alarak, banka şubesine gider. Banka şubesi müdürü, araştırma işlemine herhangi bir itirazlarının olmadığını ancak görevlendirilen emekli bankacının daha önce kendi bankalarında çalışırken işten çıkarıldığını ve halen aralarında ihtilafın devam ettiğini belirterek işleme katılmasına rıza göstermediklerini söyler. Ancak bu talebi geri çeviren C. Savcısı, yanında bulunan bankacı ve bilgisayar programcısının yardımıyla şüphelilerin para hareketlerine ulaşır. Bankanın bilgisayar kayıtlarından, üç şüpheli arasında para hareketlerinin bulunduğu, sahte olduğu anlaşılan çeklerin yer aldığı çek karnelerinin ise bir yıl kadar kaybolduğu bilgisine ulaşılır.

2. Banka genel müdürlüğünün, C. Savcısının talebine verdiği cevap hukuka uygun mudur? C. Savcısı tarafından banka şubesinde yapılan işlemlerin hukuki niteliklerini tespit ederek, kısaca tanımlayınız. Banka

müdürünün savcı ile birlikte gelen bankacıya ilişkin iddiası ne anlama gelmektedir. Bu iddia karşısında ne şekilde hareket edilmesi gerekir? (17p)

- CMK'nun 123 maddesi "İspat aracı olarak yararlı görülen ya da eşya veya kazanç müsadereisinin konusunu oluşturan malvarlığı değerleri, muhafaza altına alınır"; CMK'nun 161 inci maddesi ise doğrudan doğruya veya emrindeki adli kolluk görevlileri aracılığı ile her türlü araştırmayı yapabilir hükümlerini havidir. C. Savcısı tarafından yapılan talep, ispat vasıtası olan bilgi ve belgenin CMK'nun 123 üncü maddesi uyarınca talep edilmesinden ibarettir. (3p)
- Herhangi bir karar olmadığına göre banka elindeki bilgi ve belgeleri C. Savcılığına teslim etmekle yükümlü değildir. Ancak bankanın ileri sürdüğü bankacılık sırrı olduğuna ilişkin gerekçesi hukuka uygun değildir. Zira bankacılık sırları suç soruşturması bakımından, ne arama koruma tedbiri, ne tanıklıktan çekinme ne de bu bağlamda gündeme gelebilecek elkonulamayacak belgeler bakımından bir istisna teşkil etmemektedir. (3p)
- C. savcısının bankada delil araştırma faaliyeti yürütmesi arama koruma tedbirinin uygulandığını gösterir. Arama şüpheli veya sanıkla, ispat vasıtaları ile müsadereye tabi eşyanın elde edilmesi için şüphelinin veya üçüncü kişilerin üstünde, eşyasında ya da bunlara ait kapalı alanlarda yürütülen araştırma faaliyeti olarak tanımlanabilir. (CMK m. 117) (2p)
- Bankada yapılan bilgisayarlarda da araştırma faaliyeti bilgisayarlarda, bilgisayar programlarında ve kütüklerinde arama (CMK m. 134) tedbiridir. Şüpheli veya sanığın kullandığı bilgisayar, bilgisayar programı ve bilgisayar kütüklerinde bulunan verinin incelenmesi işlemi, CMK'nun 134. Maddesinde düzenlenen özel arama hükümlerine göre yapılır. (2p)
- Savcı ile birlikte gelen bankacı ve bilgisayar programcısının görevlendirilmesi ve yaptıkları işlemse bilirkişiliktir. CMK m. 63/3 uyarınca C. Savcıları da soruşturma evresinde çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren konulardan bilirkişinin yardımından faydalanabilmektedir. (2p)
- Bu bağlamda banka müdürünün savcı ile birlikte gelen bankacı hakkındaki iddiası tarafsız olması gereken bilirkişinin somut olayda tarafsız olmadığı iddiasıdır. Bilirkişiler de CMK m. 69 uyarınca hakim reddi sebeplerine dayanılarak reddedilebilirler. Dolayısıyla red sebebi bakımından bir hukuka aykırılık yoktur. Ancak bilirkişilerin reddi ancak C. Savcısı, katılan, vekili, şüpheli/sanık, müdafii veya kanuni temsilcisi tarafından öne sürülebilir. Olayda banka bu sùjelerden biri olmadığından dolayı bu red talebini öne süremez. (2p)
- İşlem bir bütün halinde keşif işlemi niteliğindedir. C. Savcısının banka memuru ve bilgisayar programcısı ile birlikte bankaya giderek olay yerinde delilleri incelemesi ve toplaması faaliyeti keşif yapıldığını göstermektedir. Keşif hakim veya savcının beş duyusu vasıtası ile yaptığı incelemedir. Keşfin amacı suç belirtilerini tespit etmek veya mevcut delilleri değerlendirmektir. Soruşturma evresinde gecikmesinde sakınca olan hallerde C. Savcısı da keşif yapabilmektedir. (3p)

Soruşturma devam ederken mağdurlardan E, B'yi bir barda sarhoş halde görür. Durumu kolluk birimlerine haber verdikten sonra, B'nin yanına giderek sarhoşluğundan da yararlanarak konuşmak istediğini söyler. B'nin kabul etmesi üzerine yaptığı tüm konuşmayı cep telefonu ile kaydeder. Konuşma içeriğinde B, işin asıl planlayıcısı ve yöneticisinin bankacı D olduğunu söyler. Kolluk görevlileri olay yerine gelerek B'yi kontrol altına alır ve C. Savcısına bilgi verirler. C. Savcısı B'nin 24 saat nezarete tutulması ve ifadesi alındıktan sonra huzuruna getirilmesi talimatını verir. Ayrıca D hakkında yaptığı açıklamaların yer aldığı ses kaydını dinledikten sonra D bakımından da mercie başvurarak görüldüğü yerde kontrol altına alınmasını temin eden bir karar alır. Karardan haberdar olan müdafii M, karara karşı kanun yoluna başvurarak kararın dayanağı olan ses kaydının hukuka aykırı olduğunu ileri sürse de başvurusu reddedilir. C. Savcısı tarafından tutuklanması talep edilen B, yetkili merci tarafından tutuklanır.

3. M'nin D hakkında verilen karara karşı hangi kanun yoluna başvurmuştur? Bu başvuruda ileri sürdüğü ses kaydının delil olarak kullanılamayacağı şeklindeki düşünce yerinde midir? Yargıtay uygulamasını da dikkate alarak değerlendiriniz. (8p)

- D hakkında verilen karar yakalama emridir (CMK m. 98) M'nin bu karara karşı başvurduğu yol itirazdır. Zira bu karar sulh ceza hakimi tarafından verildiğinden bir hakimlik kararıdır. (Yakalama işlemi henüz gerçekleşmediğinden buradaki yol CMK m. 90/5'te yer alan başvuru değil, genel kanun yolu olarak itiraz olacaktır) (2p)
- Olayda B'nin konuşmalarının gizlice kayıt altına alınması delilin hukuka aykırılığına ilişkin bir tartışma yapılmasını gerektirmektedir. Söz konusu konuşmanın kayda alınması hukuka aykırıdır. Zira E bu yolla özel hayatın gizliliğini ihlal suçunu gerçekleştirmektedir. Dolayısıyla söz konusu hukuka aykırı kayıta yer alan bilgiler hukuka aykırı yolla elde edilmiş delil olduğundan soruşturma veya kovuşturmada kullanılması söz konusu olamaz. (2p)
- Yargıtay ise buna benzer durumlarda mağdurun kendisine karşı işlendiğini düşündüğü suçla ilgili olarak kaybolma olasılığı bulunan kanıtların kaybolmasını engelleyerek, yetkili makamlara sunmak amacıyla güvence altına almayı amaçladığını; kişinin kendisine karşı işlenmekte olan bir suçla ilgili olarak, bir daha kanıt elde etme olanağının bulunmadığı ve yetkili makamlara başvurma imkanının olmadığı ani

gelişen durumlarda karşı tarafla yaptığı konuşmaları kayda alması halinin hukuka uygun olduğunu belirtmektedir. Yargıtay'a göre kayda alma fiili gerçekleştirilmezse, kanıtların kaybolması ve bir daha elde edilememesi söz konusu olacaktır. Bu nedenle soruşturma başlamadan önce olmak kaydıyla bu yolla elde edilen deliller hukuka uygun olarak addedilmektedir. (4p)

Soruşturmayı tamamlayan İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, şüpheliler B, C ve D hakkında suç işlemek için örgüt kurmak, nitelikli dolandırıcılık ve resmi belgede sahtecilik suçlarından ve B bakımından A'nın aracını iade etmemesi nedeniyle güveni kötüye kullanma suçundan düzenlediği iddianameyi, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesine sunar. İddianamenin sunulduğundan haberdar olan M, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesine bir dilekçe sunarak, A'ya karşı işlenmiş suç nedeniyle daha önce işlememe almama kararı verildiğini, bu karara karşı A'nın vekilleri tarafından yetkili mercie başvurulduğunu ve bu başvurunun da reddedildiğini, bu nedenle A'ya karşı işlenen fiiller nedeniyle aynı meriden karar alınmadan dava açılmasının mümkün olmadığını ileri sürer.

4. M tarafından ileri sürülen A'ya karşı işlenen fiille ilgili dava açılabilmesi için daha önce işleme almama kararına karşı başvuruyu karara bağlamış merciden karar alınması gerektiği talebi ne anlama gelmektedir? Bu talep yerinde midir? (6p)

- C. savcısı kovuşturmaya yer olmadığına karar verdikten sonra aynı fiille ilgili yeni delil meydana çıkmadıkça ve sulh ceza hakiminden bu hususta karar almadan aynı fiilden dolayı kamu davası açamaz (CMK m.158/6, 173/6 ve 172/2). Müdafî tarafından ileri sürülen husus, bu konuda sulh ceza hakiminden bir karar alınmasına ilişkindir. (3p)
- Ancak olayda verilen karar kovuşturmaya yer olmadığı kararı değil, soruşturma yapmama kararıdır. Bu nedenle sulh ceza hakiminden bir karar almadan iddianame düzenlenmesi ve dava açılmasının önünde bir engel yoktur. M'nin iddiası yerinde değildir. (3p)

İddianamenin sunulduğu gün, haklarında yakalama emri bulunan şüpheliler İstanbul'da yakalanarak, C. Savcısının huzuruna çıkarılır. İfadelerinin alınmasının ardından tutuklanmaları istemiyle yetkili mercinin önüne çıkarılırlar ve tutuklanmalarına karar verilir. Tutuklama kararından bir gün sonra ise İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi iddianamenin kabulüne karar verir. Tutuklama kararına karşı kanun yoluna başvurmak isteyen müdafî, kararı veren mercie bir dilekçe verir. Yapılan kanun yolu denetimi sonunda başvuru reddedilir.

5. Tutuklama kararına karşı başvuru kanun yolunu tespit ediniz. Bu başvuruyu incelemeye yetkili merci olaydaki akış dikkate alındığında nasıl tespit edilmelidir? Açıklayınız. (11p)

- Tutuklama, tutuklama isteminin reddi veya tahliye kararlarına karşı başvurulacak kanun yolu itirazdır. (1p)
- Tutuklama kararı soruşturma evresinde sulh ceza hakimliği, kovuşturma evresinde ise mahkeme tarafından verilir. Olayda iddianame yetkili ve görevli mahkemeye sunulmuş olsa da henüz kabul edilmediğinden veya iddianamenin mahkeme tarafından hiçbir işlem yapılmamasına karşılık kabul edilmiş sayılmasını gerektiren 15 günlük süre henüz geçmediğinden olay soruşturma evresindedir. Dolayısıyla olayda tutuklamaya karar veren merci sulh ceza hakimliğidir. (3p)
- Olayda soruşturma evresinde tutuklama kararı verilmiş, henüz itiraz edilmeden ve itiraz süresi de dolmadan kovuşturma evresine geçilmiştir. Dolayısıyla sulh ceza hakimliğine yapılacak bir itiraz üzerine bu hakimliğin veya sulh ceza hakimliğinin itirazın incelemeye yetkili mercii olan birden fazla sulh ceza hakimliği varsa numara olarak kendisini izleyen, son numaralı hakimlik için ise bir numaralı; ağır ceza mahkemesinin bulunmadığı yerlerde tek sulh ceza hakimliği varsa yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki; ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerlerde tek sulh ceza hakimliği varsa, en yakın ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hakimliği incelemeye yapmaya yetkisi bulunmamaktadır. (4p)
- Kovuşturma evresine geçildiğinden söz konusu talep, iddianameyi kabul eden mahkeme tarafından incelenmeli, talebin (tahliye talebi) reddi durumunda, incelenmek üzere ağır ceza mahkemesi tarafından verilmiş tutukluğun devamına ilişkin kararı incelemeye yetkili merci tarafından sonuçlandırılmalıdır. (3p)

İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi tarafından duruşma günü belirlenerek sanıklara iddianame ve duruşma günü tebliğ edilir. Belirlenen gün, iddianamenin kabul kararı ve iddianame okunduktan sonra sanıkların sorgusu yapılır. Sorguda sanıklardan D, yargılama konusu fiillerin tamamının B ve C kardeşler tarafından ayarlandığını, kendisinin sadece çek karnelerini verdiğini beyan ederken; B ve C aksi yönde beyanda bulunur. Bunun üzerine sanıkların müdafî M, duruşmaya ara verilmesini ve müvekkilleri ile görüşme yapmak istese de, mahkeme, ara verilmesi için bir neden bulunmadığını belirterek, A, E ve F'nin dinlenmesine geçilir. A'nın açıklamalarında yer alan iki şirket arasındaki sözleşme bakımından sahte belge kullanılmamış olmasından hareket eden mahkeme, fiilin basit dolandırıcılık olabileceği sonucuna ulaşarak A'ya karşı işlenen fiiller bakımından suçun uzlaştırma kapsamında olduğu sonucuna ulaşarak, uzlaştırma işlemlerinin yapılabilmesi için duruşmaya ara verir. Duruşmanın bir sonraki oturumunda gelen uzlaştırma raporunda A ile sanıkların, basit dolandırıcılık suçu bakımından uzlaştıkları, ancak hizmet nedeni ile güveni kötüye kullanma suçu bakımından sanık B ve suçtan zarar gören A'nın uzlaşmadıkları Mahkemeye bildirilir. Mahkeme diğer mağdurlar E ve F'nin beyanlarının

alınmasından sonra, yargılama konusu olayın ticaret hukukuna ilişkin yanları bulunduğu, suçtan zarar görenlerle sanıklar arasındaki sözleşmelerin geçerli olup olmadığı hususunda Ticaret Hukuku alanında uzman bir akademisyenden görüş alınmasına karar verir. M, bu görevlendirmenin hukuka aykırı olduğunu, bu hususun mahkeme tarafından çözümlenmesi gerektiğini ileri sürse de sonuç alamaz.

6. D ile diğer sanıkların beyanları karşısında Mahkemenin ne şekilde hareket etmesi gerekirdi? M'nin duruşmaya ara verilmesi talebini de dikkate alarak değerlendiriniz. Mahkemenin ticaret hukuku alanında bir uzmana başvurarak görüş almasının hukuki niteliğini tespit ederek, bu kararın hukuka uygun olup olmadığını belirleyiniz. (9p)

- Tek bir müdafî, birden fazla şüpheli veya sanığın savunmasını üstlenmesi– sanıklar veya şüpheliler arasında menfaat çatışması olmamak koşuluyla – mümkündür. (1p)
- Olayda sanık D ile diğer sanıklar B ve C'nin birbirlerine suç isnadında buldukları görülmektedir. Bu durumda bu sanıkların menfaatlerinin birbiriyle çatıştığı söylenmelidir. Dolayısıyla müdafî M'nin her üç sanığın müdafiliğini üstlenmesi artık beklenememelidir. (1p)
- Duruşmaya, ara verilmeksizin devam edilerek hüküm verilir. Ancak, zorunlu hâllerde davanın makul sürede sonuçlandırılmasını olanaklı kılacak surette duruşmaya ara verilebilir. Olayda sanıklara isnat edilen suç, zorunlu müdafilik kapsamında bir suç ise, aralarında menfaat çatışması bulunan sanıkların farklı müdafiler görevlendirilmesi, zorunlu müdafilik kapsamı dışında ise isnat edilen suçlar, sanıklara bir müdafinin hukuki yardımından faydalanabilecekleri, seçtikleri müdafî yoksa talepleri üzerine bir müdafinin görevlendirileceği hususlarında aydınlatma ve talepleri doğrultusunda işlem yapılması zorunluluktur. (3p)
- Çözümü uzmanlığı ve teknik bilgiyi gerektiren bir hususun çözümlenmesi için mahkemenin görüş alması bilirkişi görüşüne başvurulmasıdır. Ancak hukuki bir sorunun çözümü için bilirkişi görüşü istenemez. Ancak Mahkemenin ceza hukuku dışında bir hukuki alana ilişkin bir sorunun çözümüne ilişkin bilirkişi incelemesi isteyip istemeyeceği hususu tartışmaya açıktır. (2p)
- Birinci yaklaşım, hakimin her türlü hukuki sorunu kendisinin çözmesi, dolayısıyla ceza hukuku dışındaki hukuk dalları bakımından da ceza muhakemesinde bilirkişi incelemesine başvurulamayacağını şeklinde olabilir. Bu durumda bunu bekletici mesele yapabilir ya da nispi muhakeme yaparak sorunu kendisi çözüme kavuşturabilir. (1p)
- İkinci yaklaşım ise söz konusu yasağın yalnızca ceza hukukuna ilişkin sorunların çözümüne yönelik olduğunu, bu nedenle ceza hukuku dışında kalan bir hukuki meseleye ilişkin olarak bilirkişi görüşüne başvurulabileceği şeklindedir. (1p)

Duruşmanın bir sonraki oturumunda, sanıkların son sözlerini ve savunmalarını alan Mahkeme, sanıkların örgüt kurmak ve yönetmek suçundan beraatlarına; A, E ve F'ye karşı fiillerinin nitelikli dolandırıcılık suçunu oluşturduğunu tespit ederek her bir fiil nedeniyle ayrı ayrı 6 şar yıl hapis cezası ile; resmi belgede sahtecilik suçu bakımından her bir sanığın 3'er yıl hapis cezası ile cezalandırılmalarına karar verir. A'ya yönelik hizmet nedeniyle güveni kötüye kullanma iddiası bakımından ise B'nin 1 yıl hapis cezasıyla cezalandırılmasına, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verir. Hükmün verildiği duruşmanın hemen ardından davayı takip eden C. Savcısı kalp krizi geçirerek hastaneye kaldırılır. Sanıklar müdafî, sanıklarla A arasında uzlaşma gerçekleştiğini ve belirlenen edimin yerine getirildiğini, düşme kararı verilmesi gerekirken mahkûmiyet kararı verilmesinin hukuka aykırı olduğunu, diğer iki dolandırıcılık fiili bakımından ise suçun unsurlarının oluşmadığı gerekçeleri ile kanun yoluna başvurur. Duruşmadan 10 gün sonra taburcu olan C. Savcısı da sağlık raporlarını sunarak süreyi kusursuz biçimde kaçırdığını belirterek, hükme karşı kanun yoluna başvurmak ister. Ancak bu talep, mahkeme tarafından kabul edilmez.

7. Sanıklar müdafî M'nin sanıkların A'ya karşı işlendiği ileri sürülen dolandırıcılık suçu bakımından uzlaşmaya vardıkları ve bu nedenle mahkûmiyet kararının hukuka aykırı olduğu şeklindeki gerekçesini değerlendiriniz. C. Savcısının kanun yolu süresini kaçırmaması ve sonradan kusursuz olduğu gerekçesi ile kanun yoluna başvurmak istemesi ne anlama gelmektedir? Mahkemenin red kararı yerinde midir? C. Savcısının bu karara karşı başvurabileceği bir yol var mıdır? (9p)

- Uzlaşmaya tabi suçlarda uzlaşmanın gerçekleşmemiş olması olumsuz muhakeme şartlarındandır. Uzlaşmaya tabi suçlarda uzlaşma prosedürü işletilip de uzlaşılacağı kararlaştırıldığında artık muhakeme şartı gerçekleşmediği için soruşturma evresinde iddianame düzenlenmez, kovuşturma evresinde ise düşme kararı verilir. Ancak mahkeme tarafından düşme kararı verilmezse uzlaştırma sonuçlanmış olmaz ve dava kovuşturma evresinde devam eder. (3p)
- Olayda uzlaşmaya tabi olan ve A'nın uzlaşmaya vardığı suç basit dolandırıcılık suçudur ancak uzlaşmaya varıldıktan sonra mahkeme tarafından düşme kararı verilmemiştir. Dolayısıyla buna ilişkin kovuşturmanın devam ettiği görülmektedir. Mahkûmiyet kararı nitelikli dolandırıcılık suçundan verilmiştir. Olayda bir hukuka aykırılık bulunmamaktadır. (2p)
- C. Savcısının kanun yoluna başvuru süresini kusursuz olarak kaçırdığı öne sürerek başvuruyu gerçekleştirmek istemesi eski hale iade anlamına gelmektedir. Ancak kanunyollarına başvuruda sürenin savcı tarafından kaçırılmasında eski hale iade kabul edilmez. Zira savcı işlemlerini Başsavcılık makamını

temsilen ve onun adına yürüttüğünden, duruşmada görev yapan C. Savcısının kalp krizi geçirmesi, şahsı bakımından eski hale iade kurumunun uygulanmasını gerektirmez. (3p)

- Eski hale iade kararının reddi durumunda itiraz kanun yoluna başvurulması mümkündür. (1p)

Kanun yolu incelemesini yapan İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi, yaptığı denetim sonucunda hükümde herhangi bir hukuka aykırılık saptamaz ve kanun yolu başvurularını esastan reddeder. Bu karar üzerine sanıklar müdafii, BAM hükmüne karşı temyiz kanun yoluna başvurur. Başvurusunda nitelikli dolandırıcılık suçunun unsurlarının oluşmadığını, resmi belgede sahtecilik suçunun ise sübut bulmadığı gerekçelerini ileri sürer. Dosya önüne gelen Yargıtay Ceza Dairesi, resmi belgede sahtecilik suçuna ilişkin temyiz başvurularını usulden reddeder. Nitelikli dolandırıcılık suçuna ilişkin yaptığı denetim sonunda, sanıklar müdafinin ileri sürdüğü temyiz nedenlerini yerinde görmez, ancak zincirleme suç hükmü uygulanması gerekirken sanıkların üç ayrı fiilden ayrı ayrı cezalandırılmasını hukuka aykırı bularak temyiz talebini esastan kabul eder.

8. Sanıklar müdafinin ileri sürdüğü temyiz nedenlerini, ceza dairesinin usulden ret ve bozma kararlarını temyiz kanun yolunun kapsamını da dikkate alarak değerlendiriniz. Karar hukuka uygun mudur? Açıklayınız. (6p)

- Resmi belgede sahtecilik suçundan dolayı verilen mahkumiyet kararı üç yıldır. İlk derece mahkemelerinden verilen beş yıl veya daha az hapis cezalarına karşı istinaf başvurularının esastan reddine ilişkin BAM kararları temyiz edilemez. Dolayısıyla buna ilişkin Yargıtay tarafından verilen usulden ret kararı hukuka uygundur. (2p)
- Yargıtay maddi denetim değil, hukuki denetim yapabilen bir mercidir. Bu bağlamda Yargıtay bir temyiz mercii olarak başvuruda gösterilen temyiz nedenleri ile bağlıdır. Bunun istisnasını ise CMK m. 289 oluşturmaktadır. (2p)
- Olayda m. 289'da yer alan bir nedenden dolayı değil, zincirleme suç hükümlerinin uygulanmasını gerektire halin varlığına rağmen uygulanmaması nedeniyle karar bozulmuştur. Oysa ki müdafinin temyiz gerekçesinde bu husus ileri sürülmemiştir. Dolayısıyla Yargıtay'ın bozma nedeni hukuka aykırıdır. (2p)

Ancak bu karar, Yargıtay C. Başsavcılığı tarafından hukuka aykırı bulunarak yeniden kanun yoluna başvurulur. Yapılan denetim üzerine Yargıtay Ceza Dairesi kararı hukuka aykırı bulunarak kaldırılır ve BAM Ceza Dairesinin esastan ret kararının onanmasına karar verilir.

9. Yargıtay C. Başsavcılığı tarafından başvuru kanun yolunu tespit ederek kısaca açıklayınız. Bu başvuru üzerine sanıklar aleyhine bir karar verilmesi mümkün müdür? (6p)

- Burada Yargıtay C. Başsavcısının itirazı söz konusudur. Yargıtay ceza dairelerinden verilen kararlara karşı re'sen veya talep üzerine kararın kendisine ulaşmasından itibaren aleyhe başvurularda otuz gün içinde, lehe başvurularda ise süresiz olarak bu yola başvurulması mümkündür. Başvuru üzerine daire temyiz incelemesinde verdiği kararı düzeltebilir, aksi durumda karar verilmek üzere Yargıtay Ceza Genel Kuruluna gönderir. (3p)
- Olayda Yargıtay C. Başsavcılığının başvurusu, bozmanın kaldırılarak temyiz başvurusunun esastan reddine yönelik olduğuna göre eğer başvuru aleyhedir. Eğer 30 günlük süre içerisinde bu başvuru yapılmışsa, sanıklar aleyhine sonuç doğurması mümkündür. Ancak 30 günlük süre geçmişse, bozmanın kaldırılarak sanıklar aleyhine mahkumiyet hükümlerinin onanması sonucunu doğuracak biçimde itiraz yoluna gidilmesi ve karar verilmesi gerekmektedir. (3p)

İstanbul Ağır Ceza Mahkemesinin B hakkında verdiği hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararından 3 yıl sonra A, mahkemeye başvurarak takibi şikayete bağlı olan güveni kötüye kullanma suçundan şikayetini geri aldığını bildirir. Bu bildirim üzerine B'nin müdafii M, mahkemeye başvurarak düşme kararı verilmesini gerektiğini ifade eder. Ancak Mahkeme, gerek şikayetin geri alınması talebini gerekse M'nin talebini ancak 5 yıllık denetim süresi sonunda değerlendirebileceğini belirterek reddeder. (9p)

10. A'nın şikayetini geri alması karşısında Mahkeme ne şekilde karar vermelidir. Mahkemenin henüz denetim süresi içinde olduğu gerekçesi ile talebin reddine karar vermesi hukuka uygun mudur?

- Hükmün açıklanmasının geri bırakılması halinde kurulan hüküm sanık hakkında hukuki bir sonuç doğurmaz. Bu durumda hakkında HAGB kararı verilen sanık hakkında 5 yıllık bir denetim süresi öngörülmektedir ve ayrıca işi hakkında denetimli serbestlik tedbirleri uygulanmaktadır. Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmediği ve denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklerle uygun davranıldığı takdirde, açıklanması geri bırakılan hüküm ortadan kaldırılır ve davanın düşmesi kararı verilir. Bunun aksi durumunda ise mahkeme hükmü doğrudan açıklayabileceği gibi, denetimli serbestlik tedbirine uymayan sanık hakkında cezanın yarısına kadar belirleyeceği bir kısmının infaz edilmemesine, hapis cezasının ertelenmesine veya seçenek yaptırımlara çevrilmesine karar verebilir. (5p)
- Olayla ilgili olarak iki görüş öne sürülebilir:
- **1. görüş:** Açıklanması geri bırakılan hüküm ile ilgili olarak mahkeme yalnızca yukarıda işaret edilen sınırlar çerçevesinde karar verebilecektir. Dolayısıyla şikayet şartının ortadan kalkması o anda askıda olan hükmün açıklanmasını ve hakkında bir karar verilmesini gerektirmez. Mahkemenin kararı hukuka uygundur. (2p)

- **2. görüş:** Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verildikten sonra kovuşturma evresi sona ermez. Bu nedenle hala kovuşturma evresinde olduğundan ve kovuşturma evresinde şikayet geri alındığında mahkemenin düşme kararı vermesi gerektiğinden, mahkemenin şikayet şartı artık gerçekleşmediğinden bahisle düşme kararı vermesi gerekmektedir. Bu durumda mahkemenin kararı hukuka aykırıdır. (2p)

METİN SORUSU

İstinaf Kanun yolu ve Bölge Adliye Mahkemelerinin istinaf denetiminde yetkisine ilişkin yapılan kanun değişikliklerini, kısaca yazarak değerlendiriniz. (10p)

İstinaf kanun yolunda BAM hem maddi hem de hukuki denetim yapabilmektedir. (1p)

İlk olarak CMK m. 289 (g) ve (h) bentleri istinaf mahkemeleri bakımından doğrudan bozma nedeni olmaktan çıkarılmıştır. Buna göre hükmün 230 uncu madde gereğince gerekçeyi içermemesi veya hüküm için önemli olan hususlarda mahkeme kararı ile savunma hakkının sınırlandırılmış olması gerekçeleri BAM bakımından hükmün bozularak İDM'ye gönderilmesini gerektirmekteydi. Yapılan değişiklikle bu iki gerekçe bu kapsamdan çıkarılmıştır. (2p)

İkinci olarak ise CMK m. 281/1'de yer alan tutuksuz sanığa yapılacak çağrıda kendi başvurusu üzerine açılacak davanın durulmasına gelmediğinde davanın reddedileceğinin açıkça bildirileceğine ilişkin düzenleme de kaldırılmıştır. (2p)

Son olarak ise CMK m. 280'de BAM tarafından yapılacak incelemede mahkemenin düzelterek onama (düzelterek esastan ret) yetkisi genişletilmiştir. Buna göre ilk derece mahkemesinin kararında usule veya esasa ilişkin herhangi bir hukuka aykırılığın bulunmadığını, delillerde veya işlemlerde herhangi bir eksiklik olmadığını, ispat bakımından değerlendirmenin yerinde olduğunu saptadığında istinaf başvurusunun esastan reddine, 303 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (c), (d), (e), (f), (g) ve (h) bentlerinde yer alan ihlallerin varlığı hâlinde; Cumhuriyet savcısının istinaf yoluna başvurma nedenine uygun olarak mahkumiyete konu suç için kanunda yazılı cezanın en alt derecesinin uygulanmasını uygun görmesi hâlinde, ayrıca olayın daha fazla araştırılmasına ihtiyaç duyulmadan davanın reddine karar verilmesi veya güvenlik tedbirlerine ilişkin hatalı kararın düzeltilmesi gereken hâllerde hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmektedir. (4p)

Getirilen bir başka değişikliğe göre ise BAM'da duruşma açılarak görülen bir inceleme sonrasında verilen kararların sanık lehine olması hâlinde, bu hususların istinaf isteminde bulunmamış olan diğer sanıklara da uygulanma olanağı varsa bu sanıklar da istinaf isteminde bulunmuşçasına verilen kararlardan yararlanırlar. (1p)